Nr. 40-41-42. Kraków, wrzesień-październik-listopad 1913. Rocznik V.

KRAKOWIANIN

ORGAN TOWARZYSTWA WŁAŚCICIELI REALNOŚCI.

Członkowie Towarzystwa Właścicieli Realności otrzymują to pismo **bezpłatnie**. — Dla **nieczłonków** abonament roczny 6 Koron (sześć). — Numer pojedynczy 50 halerzy.

Redakcya i administracya: ulica Karmelicka L. 15, I. p.

Ogłoszenia przyjmuje Administr. *Krakowianina*, Karmelicka 15, I. p. Od miejsca za wiersz drobnym drukiem (petit) 20 h. — Przy zamówieniach stałych znaczny opust. — Nadesłane 60 h. za wiersz.

Biuro Towarzystwa właścicieli realności znajduje się przy **ulicy Karmelickiej L. 15, I-sze piętro** i otwarte jest dla członków codziennie od godziny **9 do 12** przed południem i od godziny **3½ do 5** po południu z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Wkładka roczna w sumie K 8 winna być zapłacona z początkiem roku na raz jeden przez członków Towarzystwa w biurze Towarzystwa (ul. Karmelicka L. 15 parter). Członkowie zalegający z wkładką mimo powyższego upomnienia nie będą mogli korzystać z praw członków (§ 5 statutu) i zostaną uznani za występujących z Towarzystwa (§ 7 statutu).

Przypominamy

Szanownym Członkom, że właściciele i administratorowie realności obowiązani są w listopadzie bieżącego roku przedkładać w c. k. administracyi podatków listy główne i szczegółowe. Ważną jest rzeczą, aby listy te były należycie sporządzane, oraz aby wypełniano jedynie te rubryki, które ustawa wymaga. Wszelkich wyjaśnień pod tym względem udziela się Członkom w biurze Towarzystwa przy ul. Karmelickiej L. 15, I. p. codziennie od godziny 3½—5 po południu, z wyjątkiem niedziel i świąt, gdzie również na żądanie członków sporządza się listę główną i listę szczegółową.

Szanownych Członków prosimy:

o jednanie nowych członków, o korzystanie z Biura adm. realności, o korzystanie z druków wydanych nakładem Tow. wł. realn., o żądanie „Krakowianina“ w lokalach restauracyjnych i kawiarniach, o korzystanie z „Gazety pomieszkań“ i. t. d.

PROTEST

przeciwko przyczynianiu się właścicieli realności do kosztów budowy tramwayu.

W czerwcu 1912 r. wniosło Towarzystwo właścicieli realności w obronie właścicieli pismo do Rady miejskiej z protestem przeciwko przyczynianiu się właścicieli realności do kosztów, spowodowanych budową nowej linii kolei elektrycznej od nowego mostu na Wiśle, aż do klasztoru Norbertanek postanawiając zarazem celem podjęcia jednolitej i energicznej akcyi wnieść stosowne środki prawne do wyższych instancyi.

Doszło naszej wiadomości, że niektórym właścicielom realności doręczono już odnośne nakazy zapłaty, mimo jednak, że Towarzystwo właścicieli realności oświadczyło gotowość zajęcia się sformułowaniem rekursów przeciwko nakazom zapłaty, dotąd zaledwie kilku Członków zgłosiło się w tym celu do biura Towarzystwa.

Prezydyum Towarzystwa właścicieli realności stojąc na straży ogółu interesów Właścicieli realności,

mogło rozwinąć wspólną akcyę i uczyniło to, wnosząc powyżej wzmiankowany protest i żądając reasumcyi uchwały Rady miejskiej, skoro jednak Rada miejska protestu nie uwzględniła, a w następstwie tego ciężary połączone z kosztami budowy rozkłada na właścicieli realności, czego dowodem doręczane nakazy zapłaty, przeto w obecnej chwili Towarzystwo właścicieli realności nie może podjąć żadnej dalszej akcyi.

Jedynym skutecznym środkiem obrony może być niedopuszczenie do prawomocności wydanych nakazów zapłaty przez wniesienie przez poszczególnych właścicieli należycie umotywowanych rekursów.

Skoro Szanowni Członkowie z małymi wyjątkami nie uważają za wskazane w tym względzie szukać pomocy i porady u swego Towarzystwa, przeto też nie będą mogli zarzucić prezydyum Towarzystwa braku dobrych chęci służenia swym członkom. *Prezydyum.*

Sprawa podwyższenia dodatków krajowych.

(Odbitka z „Przeglądu").

Do sprawy tej musimy wrócić, gdyż jest rzeczą wielkiej wagi, żeby mieszkańcy Lwowa, zanim cios ten spadnie na nich, byli nań przygotowani i odpowiednio nastroili swoich posłów. Jeżeli bowiem Sejm uchwali podwyższyć dodatki krajowe do wysokości 121 halerzy, tak jak proponuje Wydział krajowy, to mieszkania we Lwowie podskoczą odrazu w cenie o 4-tą część. Naturalnie, radykalne pisma poczną pisać na temat lichwy mieszkaniowej, i ujadać na właścicieli domów. Tem niedorzecznem pisaniem skierują sprawę na tory zupełnie niewłaściwe. Żeby więc wskazać rozumnej części naszej publiczności, gdzie jest źródło złego, podamy tu przybliżony rachunek, który wykaże powody, dla których conajmniej o czwartą część podskoczy cena mieszkań we Lwowie. Na przykładzie rzecz tę wyjaśnimy.

Przypuśćmy, że ktoś płaci za mieszkanie tysiąc koron rocznie. Ponieważ podatek domowo-czynszowy wynosi 26% od fasyi, przeto rząd zabiera z tych tysiąca koron 260 K, a ponieważ dotąd płacimy dodatków krajowych 76 h od każdej korony podatku rządowego, przeto od tych dwiestu sześćdziesięciu koron kraj pobiera 197 K 60 h. Razem tedy właściciel domu z otrzymanych od lokatora tysiąca koron płaci teraz rządowi i krajowi społem (260+197·60=) 457·60. Pomijamy wszystkie inne podatki, jak: na Izbę handlowo-przemysłową, jak miejskie, szkolne, wodociągowe, etc. i pozostajemy tylko przy tych dwóch powyżej wymienionych. Okazuje się z nich, że właściciel płaci teraz z kwoty, którą pobiera jako czynsz, 45·8% na te dwa podatki, a pozostaje mu 54·2% na opędzenie wszystkich innych podatków, na raty bankowe, na utrzymanie stróża, na oświetlenie schodów, na kominiarza, na naprawki coroczne znacznie większe w naszym ostrym klimacie, aniżeli w klimatach łagodnych etc. Gospodarz musi więc dążyć do tego, żeby mieć ciągle z domu przynajmniej te 54·2%. Wtem zbiera się Sejm i uchwala 121% dodatków do korony podatku rządowego, to znaczy, że zamiast 197 K 60 h dodatku krajowego będzie musiał odtąd właściciel tego domu płacić krajowi z tego mieszkania 314 K 60 h, czyli o 117 K więcej. Owóż jeżeli zapłaci rządowi 260 K, krajowi 314 K 60 h, razem 574 K 60 h, to pozostanie mu z tysiąca koron tylko 425 K 40 h, czyli że mu pozostanie nie 54·2%, ale 42½%. Rzecz prosta, że usiłować będzie ten cały nowy ciężar, wynoszący 117 K, przerzucić na lokatora. Ale nie może mu podwyższyć komornego tylko o 117 K, bo w takim razie nie miałby do dyspozycyi tej samej kwoty, jaką miał przedtem, gdyż na te 117 K wlezie zaraz rząd ze swoim podatkiem i weźmie 26% z tych 117-tu koron, czyli 30 K i 40 h i wlezie także kraj ze swoim dodatkiem, wynoszącym więcej jeszcze aniżeli podatek rządowy. Rachunek przeprowadzony dokładnie wykazuje, że aby właściciel domu miał taką samą kwotę do dyspozycyi na opłacenie wszystkich innych podatków, dodatków i rat bankowych, jaką miał przedtem, musi podnieść cenę tego mieszkania, za które brał dotychczas tysiąc koron, do wysokości 1276 K. A więc lokator, dlatego że Sejm uchwali podwyższyć dodatki krajowe z 76 na 121%, będzie za to samo mieszkanie, za które płacił tysiąc koron, płacić 1276 K.

Niech to sobie dobrze uprzytomnią ci krzykacze, którzy zaczną niezawodnie teraz sypać gromy potępienia na Wydział krajowy za to, że ośmiela się zrobić szczerbę w niedorzecznej i niesprawiedliwej teoryi, żądającej iż szkoły elementarne powinny być powszechne i bezpłatne.

Ta sprawa tak znacznego podrożenia pomieszkań w razie podwyższenia dodatków krajowych powinna skłonić wszystkich zabierających głos w sprawach publicznych, do żądania, aby coprędzej zmieniono ten straszny system dodatków do podatków.

Żeby już przynajmniej rozdzielono podatek rządowy od dodatku krajowego i pozwolono, aby kraj samodzielnie nakładał podatek domowo-czynszowy, to wtedy nie tworzyłyby się te straszne komplikacye, jakie powstają dziś a które czynią, że każde podwyższenie dodatku krajowego choćby najmniejsze wywołuje ogromne podrożenie pomieszkań.

A podrożenie pomieszkań pociągnie natychmiast za sobą podrożenie wszystkich innych przedmiotów w mieście. Boć rzecz prosta, że rzemieślnik, kupiec, przemysłowiec, płacąc drożej za mieszkanie, będzie drożej swój towar sprzedawał, a robotnik postawi wyższą cenę za swoją robotę. Niepodobna więc dopuścić do podwyższenia dodatków krajowych, gdyż to byłoby ogromną klęską dla Lwowa i wszystkich miast Galicyi. I raczej bylibyśmy zdania, że należałoby nietylko zaprowadzić proponowane przez Wydział krajowy opłaty szkolne, ale nadto przejść wogóle z systemu bezpłatnego szkolnictwa, na system szkolnictwa opłacanego.

* *
*

Po napisaniu już tego artykułu dostaliśmy do rąk „Kuryer lwowski", a w nim artykuł, który pokazuje, że dobrze przewidywaliśmy, iż radykalne pisma rzucą się na Wydział krajowy. Oto co „Kurjer" pisze:

Wydział krajowy wystąpił z dwiema „nowemi myślami", które oby były nigdy światła dziennego nie ujrzały. Mianowicie dla zmniejszenia stałego deficytu krajowego proponuje zaprowadzenie w szkolnictwie opłaty tytułem wpisowego w wysokości 1 K na jeden semestr, czyli 2 K na rok — a więc zaprowadzenie pewnego rodzaju podatku szkolnego. Po drugie proponuje Wydział krajowy warunek zwrotu połowy lub chociażby trzeciej części kosztów leczenia ubogich w zakładach krajowych przez dotyczące gminy. Bardziej nieszczęśliwych projektów trudno było istotnie wymyśleć. Opodatkowanie oświaty elementarnej jest pomniejszaniem owoców tej oświaty, odstręczaniem od niej ludności, czyli rujnowanie tego, co się olbrzymim: 30-

milionowym wydatkiem w kraju buduje. Nauka elementarna jest dla mas ludowych najważniejszą bronią walki o byt. Naród bez należycie zorganizowanej oświaty elementarnej, jest kaleką, pozbawionym najważniejszego zmysłu. Jakże ostanie się taki naród w tak strasznych warunkach, w jakich my żyć musimy? Wszelkie zatem utrudnianie oświaty ludowej uważamy za rzecz godzącą w podstawy naszego narodowego bytu i dlatego musimy je stanowczo odrzucić.

Warunek zwrotu połowy kosztów leczenia przez gminy uważamy za rzecz godzącą w samodzielność gmin. Budżety gminne są tak śmiesznie szczupłe, że obarczenie ich nowym nadzwyczajnym, a wysokim wydatkiem jest zrujnowaniem całej gospodarki gminnej, a temsamem obróceniem w perzynę całej autonomii gminnej.

Tyle „Kuryer lwowski". Owóż każdy rozumujący spokojnie i poważnie wie bardzo dobrze, że ani oświata nic na tem nie straci, ani autonomia nie ucierpi, że chłopi, którzy dzisiaj najlepiej się mają ze wszystkich warstw społecznych, drobnostkę będą płacili za swoją oświatę i za swą kuracyę; i że najbiedniejszą dziś warstwą w społeczeństwie jest właśnie inteligencya miejska, która ciężko opłaca swoją oświatę.

„Ewentualne podwyższenie dodatków krajowych dałoby się równie dotkliwie odczuć właścicielom realności w Krakowie".

Kilka uwag o obowiązku właścicieli realności zawiadamiania władzy o ponownem wynajęciu próżnostojących mieszkań oraz o zawiadamianiu o próżnostaniu.

I.

W myśl patentu z 23-go lutego 1820 i dekretu kancelaryi nadwornej z 29-go lutego 1820 L. 351 obowiązani są właściciele domów o każdem ponownem wynajęciu próżnostojącego mieszkania zawiadomić c. k. Administracyę podatków najdalej w przeciągu dni 14-tu od wynajęcia.

W podaniu odnośnem należy podać termin odkąd mieszkanie zostało wynajęte, położenie i opisać mieszkanie według liczb opisania topograficznego, oraz podać wysokość czynszu za jakim mieszkanie to wynajęte zostało, w końcu obowiązany jest podanie to podpisać (nowy) lokator, oraz właściciel, względnie administrator.

Zeznanie wysokości czynszu ma wpływ dopiero na następny dwuletni okres wymiaru podatku domowo-czynszowego, gdyż zmiany w stosunku najmu (podwyższenia i zniżenia czynszu) nie mają wpływu na bieżący okres.

(Zmiany w stosunkach najmu zaszłe w latach 1913/14 nie mają wpływu na wysokość opłacanego podatku, zmiany te będą dopiero miały wpływ na wymiar podatku domowo-czynszowego na lata 1915/16).

Z uwagi, że właściciele bardzo często w przepisanym terminie nie zawiadamiali c. k. Administracyi o ponownem wynajęciu, względnie nie podawali położenia mieszkania i liczb topograficznych, względnie czynili to niedbale i niedokładnie, przeto obecnie przestrzega c. k. Administracya podatków ściśle przepisów patentu z 23-go lutego 1820 względnie dekretu kancelaryi nadwornej z 29-go lutego 1820 L. 351 i żąda zawiadamiania o każdem wynajęciu próżnostojących mieszkań jak wyżej wspomniano.

O ile właściciel nie wniesie w terminie zawiadomienia w przepisanej formie wzywa go c. k. Administracya podatków o dopełnienie tego obowiązku, zakreślając zarazem termin do dopełnienia tego obowiązku.

Z uwagi, że właściciele realności muszą przy składaniu fasyi dla wymiaru podatku domowo-czynszowego, przy układaniu list szczegółowych, molestować lokatorów o podpisywanie tych fasyi, a nadto muszą to czynić przy wnoszeniu podań z zawiadomieniem o ponownem wynajęciu mieszkania, oraz z uwagi, że wielu lokatorów formalnie odmawia takim żądaniom właścicieli realności, przeto zwracając uwagę Szan. członkom na istniejący obowiązek takiego zawiadamiania, **radzimy,** aby każdy właściciel przy wynajęciu mieszkania, ewentualnie przy sposobności podpisywania umowy najmu, równocześnie przedłożył nowemu lokatorowi do podpisania podanie z zawiadomieniem o wynajęciu mieszkania. Uniknie się w ten sposób konieczności osobnego molestowania w przyszłości lokatora.

II.

W myśl patentu z 23-go lutego 1820, względnie dekr. nadw. z 29-go lutego 1820 roku L. 351 oraz § 12 rozp. z 1-go marca 1820, wolno właścicielowi zawiadomić c. k. adm. podatków o mieszkaniach nie wynajętych (próżnostojących), celem uzyskania odpisania stosunkowej części podatku domowo-czynszowego.

Podania z zawiadomieniem o próżnostaniu tylko wtedy będą uwzględnione, o ile właściciel w podaniu nadmieni odkąd mieszkanie jest próżne i opisze dokładnie położenie mieszkania z podaniem części składowych mieszkania według liczby opisania topograficznego.

Bez takiego dokładnego opisania władza nie jest w możności prośbę o odpisanie podatku uwzględnić, względnie zmuszoną jest wysłać urzędnika, celem komisyjnego stwierdzenia, które mieszkanie jest próżne. Zawiadomienie winno być uczynionem w ciągu dni 14-tu od dnia odkąd mieszkanie jest próżne. W razie późniejszego zawiadomienia, próżnostanie względnie odpisanie podatku dopiero od chwili wejścia podania do władzy uwzględnionem być może. Opóźnienia takie są zatem połączone ze szkodą właścicieli.

W celu należytego zawiadamiania władzy o „ponownem wynajęciu" jak i o „próżnostaniu mieszkań" wydane zostały nakładem Centralnego Związku Towarzystw właścicieli realności w Zachodniej Galicyi i Wielkiem Księstwie Krakowskiem specyalnie ułożone formularze, a mianowicie: „doniesienie o ponownem wynajęciu mieszkań" i „doniesienie o próżnostaniu mieszkań", które po cenie 4 h nabywać mogą Szan. członkowie Centralnego Związku Towarzystw właścicieli realności w Zachodniej Galicyi i Wielkiem Księstwie Krakowskiem, oraz członkowie Towarzystwa Właścicieli realności w biurze przy ulicy Karmelickiej L. 15, I. p. w godzinach biurowych.

(Patrz dział informacyjny).

Ważne dla właścicieli realności i lokatorów, praktyczny sposób wynajęcia mieszkań.

Każdemu właścicielowi zależy na tem, aby mieszkania w jego domu były zajęte, względnie aby próżne mieszkania jak najprędzej mógł wynająć. Środkiem umożliwiającym jak najszybsze wynajęcie mieszkań jest gazeta, w którejby wszystkie do wynajęcia będące pomieszkania, pojedyncze pokoje i lokale były przejrzysto zestawione, a w szczególności, aby osobno zestawiane były pojedyncze pokoje, osobno zaś mieszkania po 2, 3, 4 i t. d. pokoi.

Cel ten spełnia gazeta wynajmu mieszkań i sklepów dając szukającym bardzo tanim kosztem wybór szukanych mieszkań, zaś właścicielom dając za uiszczeniem drobnej opłaty za ogłoszenie możność łatwego i szybkiego wynajęcia mieszkania. „Gazeta mieszkań i sklepów do wynajęcia prowadzi także wykaz poszukiwanych do najęcia mieszkań i sklepów.

Praktycznym jest także dział dotyczący wykazu **poszukiwanych i będących** na sprzedaż, względnie zamianę domów, oraz poszukiwanych i będących do ulokowania kapitałów na hipoteki.

Pierwszy okazowy numer **„Gazety mieszkań i sklepów do wynajęcia", oraz wykaz poszukiwanych do kupna i będących na sprzedaż,** względnie zamianę domów i wykaz poszukiwanych i będących do ulokowania na hipoteki pieniędzy" załącza się dla Szanownych Członków bezpłatnie. Redakcya zaprasza interesowanych do jak najliczniejszego korzystania z tej gazety, a Szan. Członkowie, którzy pragną wolne mieszkania ogłosić w wyjść mającej po I szym grudnia gazecie, zechcą takowe zaraz po I-szym b. m zgłaszać w redakcyi.

Gazeta wychodzić będzie po I-szym i 15-tym każdego miesiąca i będzie do nabycia we wszystkich większych trafikach i w administracyi przy ul. Karmelickiej L. 15, I. p. (Tel. 1340). Cena egzemplarza 20 h. Cena drobnych ogłoszeń, po 4 h od słowa. Większe inseraty według umowy.

Właściciele realności zechcą więc mieszkania i sklepy do wynajęcia będące zgłaszać **zawsze zaraz** po I-szym i po 15-tym każdego miesiąca do administracyi przy ul. Karmelickiej L. 15, I. p. (Tel. 1340) codziennie od 9–12 przedpołudniem i od $3\frac{1}{2}$–$5\frac{1}{2}$ po południu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Kilka słów o administracyi realności.

Przed niespełna rokiem zorganizowało Towarzystwo właścicieli realności w Krakowie na życzenie wielu właścicieli i właścicielek realności „Biuro administracyi realności" wykonując powierzone czynności małym kosztem, niestety zbyt mało szanownych właścicieli realności korzysta dotąd z tego Biura, jakkolwiek częstokroć użalają się, iż bywają narażeni na różne nieprzyjemności a nawet i szkody z powodu, że administracyę muszą częstokroć powierzać już to osobom do tego nieukwalifikowanym lub nietaktownym, jużto sprawującym obowiązek ten niedbale, a częstokroć nie dającym odpowiedniej gwarancyi.

Przypominając tedy istnienie „Biura administracyi realności", którego zadaniem jest:

a) poruczać i wykonywać powierzone administracye przez osoby ukwalifikowane, taktowne i dające pod każdym względem odpowiednią gwarancyę;

b) należyte, fachowe, na przepisach ustaw oparte załatwianie wszelkich, w zakres administracyi wchodzących czynności (sprawy podatkowe, fasye do podatku domowo-czynszowego, osobisto-dochodowego i rentowego, listy główne i szczegółowe, umowy z lokatorami, sprawy najmu, interwencye w zastępstwie właścicieli u władz, załatwianie spraw dotyczących fasyi w administracyi podatków itd. itd.), wogóle załatwianie dla Szan Właścicieli i Właścicielek realności i w ich zastępstwie wszelkich czynności, aby im w ten sposób oszczędzić konieczność osobistego załatwiania obowiązków z posiadaniem domu połączonych, jak konieczność osobistej interwencyi u władz i t. p.

Stosunek właściciela do administratora powinien polegać na zupełnem zaufaniu, z pełnem zaufaniem zaś można powierzyć realność, a zatem swe mienie jedynie osobie na zaufanie takie zasługującej. Ileż to nieprzyjemności doznali już właściciele wskutek powierzania administracyi osobom niepowołanym, jakże trudno taki stosunek rozwiązać, zwłaszcza, że administrator zazwyczaj niechętnie pozbywa się wynagrodzenia za administracyę pobieranego, w iluż to wypadkach właściciel z powodu przeszkód stawianych przez administratora nie może swego domu sprzedać, w iluż to wypadkach właściciel bywa wskutek nietaktu administratora, narażony na nieprzyjemności z władzami lub lokatorami. Częstokroć zdarza się, że właściciele wyznaczają wynagrodzenie administratorowi procentowo, w stosunku do wysokości uzyskanego czynszu, a administratorzy chcąc uzyskać wyższe wynagrodzenie podwyższają niezmiernie czynsze wywołując niezadowolenie lokatorów, powodując niezliczone nieprzyjemności dla właścicieli.

Zadaniem „Biura administracyi realności" jest wszelkim tego rodzaju niewłaściwościom zapobiegać, właścicielom realności, którym w obecnych czasach nikt znający stosunki nie może pozazdrościć nazwy „Właściciel domu", – o ile możności oszczędzić kłopotów z własnością tą połączonych.

Wzywamy i prosimy tedy Was Szan. Właściciele i Właścicielki realności o ile nie chcecie, lub nie możecie swoimi domami administrować, powierzajcie i oddawajcie administracye do „Biura administracyi realności" zaprowadzonego przy Towarzystwie właścicieli realności w Krakowie.

Zwracamy uwagę, że Szan. Właściciele i Właścicielki realności mogą też powierzać tylko niektóre czynności, dotyczące spraw z posiadaniem realności połączonych. Zdarza się bowiem, że Właściciel lub Właścicielka sami załatwiając właściwy zarząd realnością (wynajmywanie mieszkań, odbieranie czynszów, przyjmowanie i oddalanie dozorcy domu, płacenie podatków, rat bankowych i t. p.) pragną jedynie powierzyć inne czynności jak sprawy podatkowe, fasye, listy główne i szczegółowe sprawy najmu, wypowiedzeń, interwencye w sprawach fasyi w administacyi podatków u innych władz i t. d. W tych wypadkach możliwe jest oddawanie do Biura załatwianie wyłącznie tych spraw.

Miasto nasze przebudowuje ulice i place w wielu dzielnicach przez cały szereg miesięcy. Tempo i jakość robót często pozostawia wiele do życzenia ale do tego krakowianin już zdołał się przyzwyczaić. Nie może jednak przeciętny mieszkaniec naszego grodu zrozumieć czemu w ostatnich latach ta sama ulica nasamprzód zostaje wybrukowaną lub wyasfaltowaną i opatrzona chodnikiem betonowym aby w niedługim czasie uledz kompletnej przeróbce, a to dla gazu, którego nowe instalacye okazują się nagle jako niezbędne, następnie dla elektryczności, wreszcie dla telefonu. W tym roku przybyła jeszcze jedna sposobność przeburzenia bruków czy asfaltów przez zakładanie nowych torów tramwajowych, torów szerszych i przeprowadzonych na inny sposób. Są jednak i tacy, a chcą się uważać za wtajemniczonych w sekreta administracyi miejskiej, którzy twierdzą, że dobry nasz magistrat pragnie w ten sposób zapobiedz brakowi pracy u naszych przedsiębior-

ców (zwłaszcza w. m....). Może jest w tem twierdzeniu racya bo zbyt sprytni i zdolni technicy zasiadają w prezydyum i radzie miejskiej aby nie czuli że na oko wyrzuca się w „błoto“ grosz publiczny.

Zastanowimy się nad tą kwestyą i w następnym numerze podzielimy uwagi z naszymi członkami.

PROTOKÓŁ

z posiedzenia wydziału Towarzystwa właścicieli realności w Krakowie odbytego w dniu 17 czerwca 1913.

Obecni: Prezes Dr Mussil, sekretarz Dr Szołayski, skarbnik p. Hoffmann, X. Dr Korzonkiewicz, radcy: Miedniak i Stachowski, dyr. Tchórzewski, inż. Zieliński.

Porządek dzienny:

1. Sprawy bieżące.
2. Odczytanie protokołu z ostatniego posiedzenia.
3. Wybór wiceprezesa i sekretarza.
4. Odczytanie regulaminu na posiedzeniu wydziału z dnia 11 grudnia 1912 uchwalonego (ref. prezes Dr Mussil).
5. Wniosek Sekcyi skarbowej i komisyi drogowo kanałowej, na urządzenie już istniejących ulic w myśl § 16*a*, noweli do ustawy budowlanej (Ref. prezes Dr Mussil).
6. Ustawa z 14 kwietnia 1913 r. L. 67 Dz. pr. p. o zapobieganiu i zwalczaniu chorób przenośnych (Ref. sekretarz Dr Szołayski).
7. Sprawa próżnostania mieszkań.
8. Wnioski członków.

Po przedstawieniu spraw bieżących i odczytaniu protokołu z poprzedniego posiedzenia prezes zarządza wybór wiceprezesa, sekretarza i zastępcy sekretarza Towarzystwa. Jednogłośnie wybrano wiceprezesem X. Gwardyana Janickiego, sekretarzem Dra Szołayskiego, zaś zastępcą sekretarza p. sędziego Dra Baczyńskiego.

Następnie referował prezes Dr Mussil regulamin Towarzystwa, który po krótkiej dyskusyi przyjęto z nieznacznemi zmianami wedle projektu opracowanego przez referenta.

Przystąpiono do obrad nad referatem prezesa Dra Mussila w sprawie uchwalonego przez Radę miejską wniosku sekcyi skarbowej i komisyi drogowo kanałowej o urządzenie po myśli § 16 *a)* noweli do ustawy budowlanej dla miasta Krakowa już istniejących ulic jak to: Siennej, Małego Rynku, Mikołajskiej, Rynku głównego, Długiej, Szpitalnej, Andrzeja Potockiego, Lubicz, Mogilskiej, Rakowickiej i Topolowej, a to równocześnie z budową nowych linii tramwajowych Główna poczta — droga Mogilska, oraz Główna poczta — ulica Długa.

Koszt tego urządzenia preliminowano na sumę około 1,425.000 K, którą pokryć mają właściciele przyległych realności wespół z Gminą po myśli § 16 lit. *a)* i *b)* noweli budowlanej.

Nad referatem wywiązała się ożywiona dyskusya, w której mowcy wykazywali niesprawiedliwość uchwały Rady miejskiej wobec właścicieli przyległych realności, którzy nie powinni być pociągani do współponoszenia kosztów urządzenia ulic — skoro ono wywołane jest jedynie budową linii tramwayowych. W ten sposób koszta przerzuca się niewłaściwie ze Spółki tramwayowej na właścicieli realności, którzy z tego powodu winni podjąć obronę swych zagrożonych praw przez założenie protestu przeciw uchwale, oraz przez wniesienie rekursu od repartycyi kosztów.

Uchwalono wnieść protest do Rady miejskiej, którego ułożenie zlecono sekretarzowi Towarzystwa.

Następnie sekretarz Dr. Szołayski przedstawił w streszczeniu główne zasady i znaczenie dla właścicieli realności ustawy z 14-go kwietnia 1913.

Referent wyjaśnił, że nowa ustawa nakłada na cały szereg osób — pomiędzy któremi znajduje się również właściciel domu — obowiązek zawiadywania władz o pojawieniu się u lokatorów pewnych osobliwie niebezpiecznych chorób, jak szkarlatyna, dyfterya, tyfus brzuszny i plamisty, desynterya, gorączka połogowa egipskie zapalenie oczu, etc. Zarządzenia władz wydane na skutek takiego doniesienia polegać mogą na oddzieleniu chorego od osób zdrowych, przewiezienie go z domu, desinfekcyi mieszkania i przedmiotów, zamknięciu wodociągów, łazienek, miejsc ustępowych, niszczeniu szczurów, myszy, robactwa, ograniczeniu ruchu w pracowniach, na przymusowem opróżnianiu mieszkań etc. Zaniedbanie doniesienia karane będzie grzywną do 100 K względnie aresztem do 8 dni, zaś każde działanie lub opuszczenie, które sprawca mógł uważać za zdolne spowodować rozszerzenie się choroby będzie karane w drodze karnej grzywną do 1000 K, względnie aresztem do 3 miesięcy, a ewentualnie nawet aż do jednego roku. Postępowanie celem zwalczenia onych chorób toczy się z urzędu.

Wprowadzenie w życie nowej ustawy zmusi właścicieli do bacznego zwracania uwagi na to, co dziać się będzie pod względem zdrowotnym u lokatorów. Sumienność stróża odgrywać tu będzie ważną rolę, zwłaszcza tam, gdzie właściciel nie mieszka w własnym domu.

Energiczne stosowanie ustawy, charakter postępowania z urzędu, szeroka władza organów sanitarnych, wysokie kary, tudzież odjęcie rekursom mocy wstrzymującej wykonania wydanych zarządzeń, dadzą się właścicielom domów dobrze we znaki tak, iż ci odczują niewątpliwie także pod względem finansowym stosowanie tej ustawy.

Następnie sekretarz Dr Szołayski zwrócił uwagę obecnych na znaczną liczbę próżno stojących mieszkań, zwłaszcza poza śródmieściem co powoduje także obniżenie wysokości dotychczasowych czynszów.

Mowca wskazał na konieczność zaprowadzenia bardzo szczegółowej statystyki także co do każdoczesnego ruchu mieszkań, bez której tego rodzaju objawy bardzo doniosłe pod względem ekonomicznym, zarówno w odniesieniu do ludności jak również do właścicieli domów, uchylają się obecnie z pod szczegółowego rozpatrzenia, oceny i stosownej regulacyi.

Statystyka tego rodzaju, bardzo ważna także dla gminy z punktu widzenia jej praktyki podatkowej musiałaby oprzeć się na przymusie zgłoszeń zarówno co do tranzakcyi domami jak i co do ruchu mieszkań.

W tym względzie wskazane byłoby współdziałanie Gminy z Towarzystwem właścicieli realności, któremu mogłyby być przekazane odnośne agendy urzędowe, jak to się dzieje z powodzeniem w niektórych większych miastach w Niemczech.

Wśród dyskusyi jaka się rozwinęła nad powyższemi uwagami uznano sprawę zaprowadzenia takiej szczegółowej statystyki za rzecz pierwszorzędnej wagi i postanowiono wejść w porozumienie z p. Drem Kumanieckim naczelnikiem gminnego biura statystycznego, celem omówienia sposobów realizacyi owego projektu.

W końcu prezes Dr Mussil przedstawił potrzebę wniesienia stosownego podania do Namiestnictwa we Lwowie o rozszerzenie czasu oglądania mieszkań z dotychczasowych 2 godzin dziennie (od 12-tej do 1-szej i od 4-tej do 5-tej popołudniu) na 4 godziny dziennie (od 11-tej do 1-ej i od 3-ej do 5-tej) — co uchwalono.

Na tem posiedzenie o godzinie $8^1/_4$ wieczorem zamknięto.

DZIAŁ INFORMACYJNY.

I.

Dla członków są do nabycia w biurze Towarzystwa właścicieli realności (ul. Karmelicka L. 15, I. p.) w godzinach urzędowych codziennie od 9—12 przed południem i od $3^1/_2$ do $5^1/_2$ po południu, z wyjątkiem niedziel i świąt, **następujące formularze:**

Druk Nr. 1/2. Formularze warunków (umów) najmu wraz z regulaminem porządku domowego, po cenie 12 h.

„ Nr. 3. Doniesienie o próżnostaniu mieszkań po cenie 4 h.

„ Nr. 4. Doniesienie o wynajęciu mieszkań, po cenie 4 h.

„ Nr. 5. Karty na ogłoszenia na bramach mieszkań do wynajęcia.

*) Druk Nr. 1 i 2 kosztowały dotąd każdy po 10 h obecnie razem 12 h.

II.

Członkom Tow. udziela prezes **Dr. Franciszek Mussil** bezpłatnie wszelkich informacyi w sprawach dotyczących właścicieli realności, oraz **porady prawnej** w sprawach skarbowych, podatkowych i stosunków najmu dotyczących, codziennie od godziny $3^1/_2$ do 5 popołudniu, z wyjątkiem niedziel i świąt (Karmelicka L. 15, I. p.). **Porady technicznej** udziela członkom bezpłatnie wiceprezes Towarzystwa inżynier arch. **Stanisław Gabryel Żeleński** od godziny 3 do 5 popołudniu w swem biurze przy ul. Swoboda L. 2, codziennie, ewentualnie za poprzedniem porozumieniem się telefonem (Nr. 137).

III.

„Fasye“.

Zwracamy uwagę, że na żądanie załatwia się dla Szanownych członków przez cały rok wszelkie sprawy podatkowe jak:

1) Fachowe na przepisach ustaw oparte sporządzanie przez cały rok wszystkich fasyi a mianowicie do podatku osobisto-dochodowego, do podatku rentowego, powszechnego, podatku zarobkowego, podatku domowo-czynszowego oraz listy głównej i szczegółowych.
2) Przestrzeganie i utrzymywanie ewidencyi terminów przedkładania fasyi.
3) Wnoszenie wszelkich fasyi, list i pism do c. k. Administracyi podatków w terminach ustawą przepisanych.
4) Interwencya w zastępstwie stron w c. k. Administracyi podatków w sprawach podatkowych (przy załatwianiu i wyjaśnianiu usterek do fasyi do podatku osobisto-dochodowego, wykazywaniu potrąceń, przy sprostowaniu przez Władzę dochodu zeznanego z domu, przy fasyi do podatku domowo-czynszowego i t. d.).
5) Sporządzanie odwołań i rekursów od niesprawiedliwych wymiarów podatków do wyższych Instancyi.

W ten sposób strona unika obowiązku i konieczności myślenia przez cały rok o różnych terminach, unika nakładania grzywien za nieprzedłożenia fasyi w przepisanych terminach, (grzywny te od K 20 i wyżej w zasadzie Władza nie odpisuje), unika konieczności osobistej interwencyi w c. k. Adm. podatków.

Należyte, na przepisach ustaw oparte układanie fasyi i sporządzanie odwołań rekursów, jakoteż przestrzeganie terminów, jest bardzo ważne. Nieprzedkładanie fasyi w terminach ustawą przepisanych, pociąga za sobą utratę prawa wnoszenia środków prawnych (odwołań, rekursów), dlatego też w przeważnej części odwołania i rekursy nie odnoszą skutku, gdyż Władza takowe ze względów formalnych odrzuca, nie wchodząc w merytoryczne ich załatwienie.

ROZMAITOŚCI.

I.

Dział inseratowy »Krakowianina« organu Towarzystwa właścicieli realności w Krakowie **do wydzierżawienia.**

Zgłoszenia przyjmuje administracya „Krakowianina« Kraków, ul. Karmelicka 15, I p.

II.

Wydział Towarzystwa uprzejmie prosi Szan. Członków, którzy wskutek sprzedaży swych realności, zgłaszają wystąpienia z Towarzystwa, aby zechcieli **nakłaniać** nowonabywców do zapisywania się na członków. Leży to nawet w interesie Szan. Członków, którzy wśród roku realności sprzedają, gdyż o ile nowonabywca nie wstąpi jako członek, w takim razie dawny obowiązany jest wkładkę do końca roku zapłacić.

Nowi członkowie.

622. Rayska Józefa	zgłosił prezes Dr Mussil
623. Urbańska Bronisława	
624. Dunikowski Jan	
625. Niemiec Jakób	
626. Fradymowa Florentyna	
627. Stępowska Wiktorya	
628. Laskowski Ryszard	zgłosił Dr Szołayski
629. Krzepowski Wacław	

Skład komisyi redakcyjnej „Krakowianina„: X. Prof. Dr. J. Korzonkiewicz. Dr. Franciszek Mussil, Dr. Alfred Szołayski, inż. Stan. Gabryel Żeleński.

Wydawca i Redaktor odpowiedzialny: **Dr. Franciszek Mussil.** — Nakładem Towarzystwa Właścicieli Realności w Krakowie.
Czcionkami Drukarni Związkowej w Krakowie (ul. Mikołajska L. 13), pod zarządem A. Szyjewskiego.